

Domače vesti

Mimogrede

Slovensko narodno liberalno in klerikalno časopisje je v vseh ožirih enako italijanskemu in sploh vsemu meščanskemu časopisju. Roč je naravnost in ne more biti drugačen. Hlapec je primoran da služi gospodarju, od katerega dobi plačilo. In hlapec je plačan danes zato, da ovira razvoj proletarskega gibanja in zlasti, da blati in obrekuje komuniste, ki tvorijo predstražo delavske armade. Ta posel vrši pri nas »naše« narodno in klerikalno časopisje z navdušenjem, ki je enako navdušenju buržoazne žurnalistike v drugih narodih in v drugih deželah.

Ni dolgo tega kar je slovensko klerikalno časopisje začutilo potrebo, da si je izmislilo atentat proti klerikalnemu gospodu poslancu Ščeku. Atentata ni bilo in je sam gospod poslanec povedal nekemu italijanskemu časnika, da ni nanj še nihče nikdar streljal. Toda »Goriška Straža«, ki ve, da ne čita njeni čitatelji italijanskih listov, je pisala o atentatu na dolgo in široko in ga je napolnila, seveda, komunistom. Namen »Goriške straže« je bil, da opozori italijanske oblasti na »revolversko politiko«, ki da jo upanjajo pri nas komunisti. Gospodje bi bili radi spravili v temnice vse slovenske komuniste zato, da bi imeli pristojo pod meškovske delavce. Nakuna se ni posrečila; laž o atentatu je prišla kmalu na dan in slovenski komunisti niso bili še vsi pozpariti. Naj se gospodje potolažijo. Bo pač za drugič.

Obrekovanje komunistov pa ni še končalo. Poleg »Goriške straže«, ki ve, da se sme nastopiti proti komunistom v imenu vseh narodov, v imenu vseh buržoaznih interesov in v imenu vseh verskih prepričanj, se je lotila tega posla tudi nedolžna tetka tržajskih solzarjev, 47 let stara »Edinost«. Ta list, ki je pred nedolгим časom delal tepega s tem, da je objavljala boljševske članke in je očital socializem, da niso se »napredili« revolucije, je pozabil v poslednjem času na svoja pogorišča in je zapel zavajalno pesem nad dejstvo, da se je posrečilo fašistom premagati komunistično gibanje. In med tem ko se jezi na fašiste radi dogodkov na Krunu, se ne sramuje prikazovati fašiste svojim čitateljem kot nedolžna jagnjeta, ki trpe radi komunističnega terorizma.

V občini Nichelino so fašisti razdajali in požgali delavske institucije. Ker so se delavci branili, je napisala »Edinost« vest, da so komunisti napadli fašiste za trdnjavo. O dogodkih v Podgori je izvedela »Edinost«, da so komunisti streljali na fašiste iz zasede. In tako objavljala »Edinost« v prevodu vse meščanske novice proti komunistom. Komunistično gibanje je nevarno tudi slovenski nacionalisti in klerikalni mali buržoazji, ki je bila od nekdanj bled idej in brez denarja. Ki se je od pamtiveka udinjala in se udinja še vedno vsakemu delavskemu sovražniku in je vajena poljubovati palico, ki jo tepe. Mi razumemo, da se mora buržoazija boriti proti proletariatu, ki zahteva tudi zase komelec prostora v slovenski družbi. Razumemo sovražno buržoazije proti komunistom, ki hočejo odpraviti pravico izkoriščanja in dolžnost suženjstva. Smo ponosni nad dejstvom, da smatramo izkoriščevalci nas komuniste za najbolj vnete zagovornike proletarskih pravic in proletarske revolucije in nič ne oporekamo, ako se zložijo nas komuniste vsikdar kadar se posreči delavcem, katerega si hodi političnega prepričanja, da zavrnijo pošteno napad buržoazne reakcije. Vendar se nam zdi pametno povedati gospodom slovenskim nacionalistom in klerikalnim žurnalistom, da nismo voljni več mirno prenašati policijskovo njihovo početje. Ako se hočejo prikupiti italijanskim ali jugoslovanskim oblastem, naj to naredijo na način, da ne ho radi tega trepeto naše proletarsko gibanje. »Svaka sila do vremena«, gospodje. Proletariat, ki ima danes zavezane roke, se bo znal še zdrumiti in bo pozval tudi vas na obračun, na velik obračun. Bodite torej, gospodje, pametni in pustite komuniste pri miru, ako nečete si ustvariti še sedaj pogojev, radi katerih boste primorani poljubovati novo škabo. To ponižanje vam bo neprijetno kakorkoli ste poplačani in šibe vajeni in razvejeni.

Delavska prireditve v Steverjani

Kot navoz med obhodom pri veseli ci sem bil ganjen v dno duše ob pogledu na mlade delavce iz bližnje okolice, ko so kompaktno, Slovenci in Italijani, vsi skupaj po vojaško organizirani, s črni mi srčami in rdečim simbolom na prsih prišli na veselico in se postavili kot straža v ozadje dvorane. Ponos bil brez svojih idealov, ki si ga čital z obrazov mladih proletarcev, je napravil nam globok vtis in je dal ne le meni, temveč mnogim novega življenja in več hrepnenja za nadaljnje delo v dosegu naše pravice.

Med nestrpnim čakanjem očistina in med glasnimi aplavzi se je odprlo zagrinjalo in glej, iz 80 tih grl proletarcev je pod vodstvom našega sodruga Tinte začela pesem »Delavski pozdrav« in ob krepkih besedah »Bratje vsi enaki smo!«, in burnim plaskanjem je udaril tamburaški zbor »Marseljezo«.

Pet je vseh greh navozih pevskih zborov, je bilo poudarjeno z navdušenjem. Tega tudi ne smemo pozabiti, da je soderug A. Tinta požrtvovalen pevovodja vseh pevskih zborov.

Zvzven vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Italijansko - orientalski kongres

V Trstu se le dni dogajajo, stvari, ki na eni strani zopet kažejo na važnost mesta v prometnem in trgovskem oziru in na stremeljenju, da se mesto temu primerno tudi uveljavi, na drugi strani pa kažejo nemogočnost do sedaj ta namen, ne da se prelomi s konservativnimi nazori, ki so do danes obvladali kapitaliste in meščanstvo sploh, o Sovjetski Rusiji. Te prve države delavcev in kmetov se ni hotelo do zadnjega časa priznati za nobeno ceno; prvi radi tega ne, ker se je vedelo, da predstavlja ta proletarsko-revolucionarna država kal smrti kapitalističnega sveta, drugi ne zato, ker se je smatralo Rusijo za državo polno boljševskega kaosa, ki mora prejeti ali slej propasti in bi vsak stik žnje bil veliki riziko za trgovca kakor za politika. Danes se pa meščanski krogi prepuščajo vedno bolj, da je Sovjetska Rusija država, ki je morala utrpeti mnogo kriz, da pa je vse te krize srečno prestala in da je sedaj na poti konsolidacije. In ker je v sodobnih gospodarskih okoliščinah želja trgovcev po profitu, t. j. po vspostavitvi njih šibkih finančnih kakor njih strah pred boljševizmom se misli resno začeti z Rusijo trgovske stike na veliko in malo.

Trst, kot mesto, ki najbolj trpi vsled pomanjkanja trgovine z vzhodom in ki se more delno dvigniti ravno s prometnimi in trgovskimi stiki s tem vzhodom, postaja oporna točka stremeljen za obnovo trgovine z Rusijo. Letošnji vzorčni smenjak kakor v ponedeljek otvorjeni italijansko-orientalski kongres služita predvsem tem stremeljenjem. O vzorčnem smenju smo pisali in se povrnemo še na nj. Ako se je čulo na otvoritveni seji italijansko-orientalskega kongresa bolj navduševanje-patriotične govore za sročeno in blagostanje treh pristanišč: Benetk, Reke in Trsta, katere so govorili tržaški župan Pitacco, kolonijalski minister Amendola in libijski gubernator Volpi, so poročila trgovcev in drugih izvedencev na nadaljnjih sejah bila bolj trezna in prepripana s pristnimi trgovsko-internacionalnim duhom.

Nekateri izjave politično-ekonomskega značaja podane od kongresnih poročevalcev skoraj da presenečajo. Vsi poročevalci priznavajo velik pomen trgovskih stikov z Rusijo za Italijo. Poročevalci, ki stoji na važnih mestih se niso ne obotavljajo odkrito povedati, da se dela v Belgradu in Parizu za obnovo caristične avtokracije v Rusiji, da pa je skoro izključeno doseči kaj na tem polju in zrahljati sovjetsko oblast. Poročevalci dr. Quintavalle je rekel: »Ker se je luksaka konferenca končala brezuspešno, bi morala imeti Italija svobodo, da dela kar hoče« t. j. da popolnoma prizna Rusijo politično in da se stoji žnje v ožje trgovske stike.

Trst naj bi torej postalo mesto prekupevanja z Rusijo. Mesto bi tako zelo oživilo.

Ako si obeta meščanstvo od tega velik koristi, tudi proletariat se bo znal okoristiti s tesnejšimi odnosi s svojimi brati, ki so se kot prvi poznali osvoboditi in narekujejo sedaj svojo voljo tudi inozemskemu kapitalizmu.

Delavska prireditve v Steverjani

Kot navoz med obhodom pri veseli ci sem bil ganjen v dno duše ob pogledu na mlade delavce iz bližnje okolice, ko so kompaktno, Slovenci in Italijani, vsi skupaj po vojaško organizirani, s črni mi srčami in rdečim simbolom na prsih prišli na veselico in se postavili kot straža v ozadje dvorane. Ponos bil brez svojih idealov, ki si ga čital z obrazov mladih proletarcev, je napravil nam globok vtis in je dal ne le meni, temveč mnogim novega življenja in več hrepnenja za nadaljnje delo v dosegu naše pravice.

Med nestrpnim čakanjem očistina in med glasnimi aplavzi se je odprlo zagrinjalo in glej, iz 80 tih grl proletarcev je pod vodstvom našega sodruga Tinte začela pesem »Delavski pozdrav« in ob krepkih besedah »Bratje vsi enaki smo!«, in burnim plaskanjem je udaril tamburaški zbor »Marseljezo«.

Pet je vseh greh navozih pevskih zborov, je bilo poudarjeno z navdušenjem. Tega tudi ne smemo pozabiti, da je soderug A. Tinta požrtvovalen pevovodja vseh pevskih zborov.

Zvzven vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Vzvisen vtis je napravila znana deklaratorna J. Peternel, odeta v očarjivi rdeči simbol z dvema deklaracijama »Delavci in »Naš maj«. Tudi deklaracija štirinajstlede deklice iz Steverjane je izborna uspeha, posebno ob zadnjih besedah, ki jih je iz mlade duše izrekla s povzdignjenimi rokami: »Do našega svobodnega dneva!«

Dobro je bila izvajana igra »Lovski tat«, ki so jo uprizorili domači diletanzi. Delavcem, ki delajo v delavnici in na polju od jutra do mraka in po končanem delu se trudijo, da gradijo temelj proletarski kulturi, moramo čestitati. Ponosni moramo biti na to, da imamo v naših vrstah moči, ki delajo na polju naših idealov, kljub reakciji, ki danes kot nikoli prej razjaza.

Tako moramo naprej preko vseh ovir, preko gnilih narodnjaških fraz, preko reakcije, preko valov, ki se valijo na nas. Prodirati moramo vsi, ker mi smo most bodočnosti.

Naprej organizirana straža, mladina! Naprej proletarski kulturni delavci! Zivela svobodna bodočnost delavca in kmeta!

Opazovalec.

Vse naše!

BURKA. SPISAL F. S. FINZGAR

Vsečina: Ta burka osmeši tisto preprosto naziranje o boljševizmu, ki mu je geslo: piti in deliti in zopet piti in deliti, a nič delati.

Tako je opisala burko ter se drznila, jo izročiti javnosti potem vabil za veselico, dne 8. septembra Slov. čitalnica v Dornbergu. Čujte, kdo, kdo bo smisel boljševizem! Najreakcionarnejše države so se udale ter ga priznale. Ni mogla ga zatreti blokada, niso ga zatirali ruski kontrarevolucionarni generali, ni ga polska vojska in ne francosko orožje. Danes pa čujte: osmešila ga bo Slov. čitalnica v Dornbergu. Vprašamo Slov. čitalnico, oziroma njem člane: Kje se je pojavil boljševizem in zakaj se je pojavil? Saj se ni v kaki caristični palači, ali v kakki grofovi vili. Saj si ga ništa izmislil cesar Franc Jožef ali kralj Peter! Porodil se je vendar med revnimi kmetjsko delavskim ljudstvom, vsled bede in revščine pod pritiskom nacionalističnih reakcij! Ve naj Slov. čitalnica da boljševizem je nepremagljiva ideja tlačenege ljudstva. Uzele ste nam telo Alagijevega in njegov duh pava med nami! Umorili boste morda tudi nas, ali pohodi revolucije ne boste ustavili. O usodi slovenskega proletariata ne bo odločil Dornberg. Jul. Benčija, ali mogoče kak nacionalistična čitalnica.

Tebe slovensko ljudstvo, še v temi, pod zastavo Slov. čitalnic, vprašamo: Nisi li dovolj osmešen, da si se 6 let bojevalo za domovino? Kje jo imaš sedaj? Nisi li dovolj osmešen »hrabri« vojak odločevani s 5, ali s 6 v svetlinjari? Nisi li dovolj osmešen ti invalid brez rok, ki moraš berati pri nekdanjih avstrijskih kmetijskih poveljnikih. Ljudstvo niti li dovolj osmešil tvoj revolucionarček Šček z revolucijo, napovedano za 1. maja 1922? Nisi li dovolj osmešen ti težak, izobražen z visoko čitalniško kulturo, ko delaš po L. 1.80 in se manj na uro, mesto po L. 2.10? Nisi li dovolj osmešen vojak, ki govini, ker od vseh obljub narodnih poslancev moraš pod orožje v državo, proti kateri je izteklo potok krvi vaših očetov? I. t. d., i. t. d.

Našega greda gospoda ni treba ponarejevati, ker je in ostane: Kdor ne dela, naj ne je! Danes pa, čim več kdo dela, tem manj in tem slabše je. Toraj ta kričevati brez bratne in vzdrževanje narodne čitalnice! Proti temu burkoaznemu redu se bomo mi bojevali do skrajnosti!

Slov. čitalnica v Dornbergu naj si za prihodnost izbere boljše reklamo, boljševizem naj pusti na miru, kajti star pregovor pravi: Kdor prijemele za smolo, se osmoli!

Eden izmed ne-osmešenih.

Vojaski arzenal v Polju v plameu

</

Proletarski vojaki bodo vedno in povsod služili le proletarski stvari

Deželna zveza komunistične mladine

Sodrugji vojaki!

Sejaj ko odhajate smatramo za svojo dolžnost, da vam povemo zadnje parole, da vam damo zadnje povelje, kratko in nedvoumno:

Vsak proletarski vojak stopi v meščansko armado z namenom, da si pridobi vojaškega znanja, ki mu je potrebno kot bojevniku v razredni vojni z meščanstvom. To znanje si mora pridobiti v gotovi meri le v armadi vladajočega meščanstva, ki je v teku stoletja na ravnih proletariata in z izkoriščanjem njegovih sil znalo visoko dvigniti svoje ustanove. Svesti si tega in vvesti svojemu poslanstvu, izberite si, proletarski vojaki, ono vrsto vojaške službe, ki najbolj odgovarja vašemu stremljenju in sposobnostim. Medtem ko izvršite ta prvi del svoje dolžnosti v vojski in zmagi ne vršite v prostem času propagando med svojimi tovariši, tudi proletarski vojak kakor ste vi sami, za rušenje meščansko-vojaške organizacije od znotraj na ven, za odpuščanje discipline v danem trenutku, za proletarsko revolucijo, za komunizem.

SODRUGJI VOJAKI — MESTNI DELAVCI!

Vas čaka pri vojakih še posebna naloga, ona zblizevanja proletarcev s proletarci, zblizevanja mestnih delavcev z delavci in kmeti z deželi. Videli boste vaše proletere, ki pridejo k vojakom z neupravičenimi nazori, skoro z miznino proti mestnim delavcem. Stopite med nje in povejte jim, da ni razlike in interesov mestnega in vašega delavca, ki nečemu te, da se vsaki delavec še bolj izkoristi, in zato tudi bolj neizobražen ter da se mora ravno vsled tega dvigniti, da se oprosti izkoriščanja.

SODRUGJI VOJAKI — KOMUNISTI!

Na vas je, da izoršite pri vojakih veliko delo internacionalistične propagande med svojimi tovariši, ki prinese s sabo k vojakom se »narodnost in domovino«. Ko bodo stali na večbišču pod težo tornistva in bodo ležali v vojski na brandi, razložite jim odkod to, da morajo oni služiti Italijo za pačo menažo, mesto da bi doma igrali in seji ter preživljali družino. Povejte jim, da Jugoslavi ne dela nič drugega za Italijo, Nemci in Madžari i. t. d. da dela vsled tega tako za Jugoslavo in Nemci in da bi bila volaska služba v Jugoslaviji še lažja. Taka propaganda zaleže več kakor veliki šhod in cel kup časopisov. Noben jugoslovanski proleter, se ne sme umiti z italijanske armade več kot narodnik. Domovina je samo za kapitaliste. Domovina vredna da se proletarci borijo zanjo tudi z orožjem, je delavska internacionala, ki se pripravlja, da razširi svojo oblast po celotnem svetu.

RDEČI VOJAKI!

To naše zadnje povelje bodi vam pri vojakih prvo in največje povelje, kateremu se mora podrediti vsako drugo. Ne ona častnika, ne »furjerja« ne sme biti višje. Znanje je treba biti močan. Ne pustite se nikjer zalobiti, od nikogar ukamiti. Naj govorijo častniki in njih sluge kolikor hočejo, vi si mislite vedno svojo. Ne zaupajte nobenemu, prav nobenemu, dokler ga niste dobro preiskovali. V tehnik trenutkih mislite na to, kako se boste urnili domov in v organizacijo, čili in zdravi, bogatejši na znanju in izkušnjah, da stopite zopet v naše bojne kadre, kjer zavzamete vodilna mesta.

Naj se sveti vaše oružje! Pogum in moč!
All'armil!

Za izvrševalni odbor: Propagandni tajnik.

Mladi proletarski vojaki!

Trobenta kliče! Italijanska buržoazija rabi nujno vojaški material. Tudi ona sluti zaračun tla pod nogami, bližajoč se konec svojega življenja in rdečo zoro, ki naznanja neizprosni padec noči in tene, ki nas je toliko stoletja davila, ter nujen vzdik zaželjenega našega rdečega solnca.

Pridite, pojdemo sinovi krvavega proletariata, kar nas je zavednih in delavskem razredu zvestih do smrti, o svetlimo duše bratov sotrpinov, da svojo temo spoznamo, strmino se še trdneje v jekleno falango in udarimo! Zadaimo, mi poklicani in izvoljeni avangarda zmagovalnega proletariata, buržoaziji smrtne udarce!

Pomnilo vselej in povsod, da naše rovanje, naše delo za edino našo rdečo bodočnost in srečo, ne pozna ne dobo- ločno-omejenega kraja, ne časa in ne načina. Ono se razprostira povsod, prav povsod, funkcionirati mora ponoči in podnevi, pozimi in poleti ter se poslužiti vseh sredstev, kajti krivica je povsod, kjer si stojiča nasproti kapitalizmu in proletariatu.

Mladi sodrugji! Nobene sentimentalnosti napram vladajočemu razredu. Pokazimo mu ob svojem času zakrknjeno srce, zobe in pest. Pomnilo mu puskno pod nos. Res je naše proletarsko vstajenje pred vrati, ankar ne smemo misliti, da se ta vrata odpro sama in brez krvi.

Kapitalizem, z vsemi svojimi zasnoženimi inštitucijami, preživlja po celotnem svetu, v vseh deželah strašno krizo. Obsojen je na smrt, ker je izgubil vse pogoje za življenje. Danes ga vidimo le še v bolečinah in predsmrtnih kreh, medsebojnih bojih. Njegov pogin je neizogiben. Na njegovo mesto pridejo proletarske mase, katerim je bodočnost zagotovljena. Vendar pri vsem tem ne smemo biti preveč iluzorni in ter se posebno ne v tem stadiju držati križem rok. Oništ kapitalizem, ki se danes med seboj prekrija za svoj naduljni obrtnež, je zmnožen se v zadnjem hipu pokatil se ter strnil vse svoje zadnje moči v eno silo, da vzmajemo pogazi ali

Drugovi vojniki!

Smatramo svojim dužnostjo, da vam sada na odlasku kačemo zadnjo parolico, da vam damo poslednjo nalogo, kratko in razumljivo:

Saki proletarski vojniki neka stopi v gradjansko armado za nakonom da stekne vojničkoga znanja, koje mu je potrebna kao bojevniku u razrednoj borbi sa buržoazijom. Ovega znanja može u jednoj meri da prikupi jedino u vojski vladajućeg buržoazije, koja je u roku stolecia znala, na ravnemini proletariata i ozračujućij njegovog snage, da usavrši svoje ustanove. Svesni toga i verni svome poslanstvu izaberite, vojniki proletari, onu vrstu vojnojnja, koja vam se najviše sviđa i kojoj ste najprikladniji. Nakon što izvršite ovaj prvi deo svoje dužnosti u vreme vešt i škole, drugi deo svoje dužnosti vršite za slobodnog vremena u vojašnici i banka među svojim drugovima, također proletarcima, kao što ste vi sami, sa propagandom za rušenje gradjansko-vojačke organizacije iznutra prena vani, za nepokoravanje disciplini u zgodnom momentu, za proletarsku revoluciju, za komunizam.

DRUGOVI VOJNICI — GRADSKI RADNICI!

Vas čeka kod vojnika još posebna zadatka, zadatak zblizavanja proletaraca sa proletarcima, pomirenja i sjeedinjenja radnika grada sa selincima. Vi ćete seoskih proletara, gde dolaze u vojnike veoma rđavih pojmoiva o gradskim radnicima pače i sa mržnjom prema njima. Stopite među njih i razložite im, kako nema razlike u interesima gradskog i seoskog radnika, naprotiv, kako je radnik sela još više izkorišćen, jer neizobraženiji, ter se upravo radi toga mora dignuti, da se reši robovanja.

DRUGOVI VOJNICI — KOMUNISTI!

Na vama stož da izvršite kod vojnika veliko delo internacionalistične propagande među drugovima, što je još bolj oduševljeni »narodnost i domovino«. Kada budu stali na večbišču pod teretom telečaka i budu ležali u vojašnici na brandi, razložite im zašto je to da moraju služiti Italijo za neznamita menažo, mesto da kod kuće ostanu orati i sejati i tako da hrane svoju obitelj. Recite im, da Jugoslavi ne čini ništa drugačije sa Italijancima, Nemcima i Madžarima i. t. d. te Italijo zbog toga tako radi sa Jugoslovenima i Nemcima, pa kako bi vojničkovanje u Jugoslaviji bilo još gore. Takva propaganda koristi više no kakva velika skupština i celi kup novina. Nijedan jugoslovenski proletarac ne sme da se vrati iz italijanske vojske kao narodnik. Domovina je samo za kapitaliste. Jedina domovina, za koju vredi da se proletarci bore pa makar oružjem, jeste radnička internacionala, što će doskora da razširi vlast svoju po celome svetu.

CRVENI VOJNICI!

Ova naša zadnja zapoved nek bude vama pod orožjem prva i najveća zapoved, kojoj se mora da podredi svaka druga: ni ona častnika, ni »furjerja« ne sme biti viša. Valja da budemo laki. Ne dajte se nigde uhvatiti, ni od koga prevariti. Nek govoru častnici i njih slugami što im drago, vi mislite uvek po svoju. Ne povirajte se nikom, dogod ga dobro ne prekusate. U teškim časovima mislite na to, kako ćete se vratiti svojim domovima i organizacijama čili i zdravi, izkusniji i bogatiji u znanju, da ponovno stupite u naše bojne redove i im se postavite na čelo.

Nek se sveti vaše oružje! Budite odvažni i sični!
All'armil!

Pozor vojak!

Uradna lista vojnega ministrstva »Edinost« in »Goriška straža« poročata: Pri prvem vpoklicu se razdele vojakovci v razne polke, ter dobe na to dopust do novega vpoklica. Radi tega jih opozarjamo, da jim ni treba jemati s seboj kovčgov, ki so jim le v napotje. Tudi pri poznejšem vpoklicu naj ne nosijo kovčgov. Civilno obleko, v kateri pride novince v službovanje, pošlje vojaška oblast domov; po dovršenem službovanju je pa vsak v vojaški obleki odpuščen. Kdor želi biti sprejet v kak specialen, strokoven oddelek (sofer, mesar, mehanik i. t. d.) naj to javi takoj, pri prvem vpoklicu, ter naj predloži potrebna spričevala. Ravno tako naj se predloži tudi že pri prvem vpoklicu prošnje za oprostitve, oziroma odlog službovanja z vsemi potrebnimi listinami. Zupanstva se opozarja, da naj ne pošiljajo letnikov 1899 in 1900, ker bodo ti še le vpoklicani.

Vojno ministrstvo je dalo ukaz, da se začnejo nabori za one mladežice, ki so rojeni leta 1903. 10. septembra 1922 in se končajo 28. februara 1923. Ta rok velja za vsi Italijo torej za stare in nove pokrajine.

Vojakom-novincem, ki epršajo ali se bo dobivalo »Delo« tudi pri vojakih, odgovarjamo da se bo »Delo« dobivalo tudi pri vojakih. Takoj ko pridejo sodrugji vojniki na mesto službovanja, naj si poiščejo izven vojašnice — v organizaciji ali na domu prijatelje — zaseben naslov. Naslov javiti nemudoma upravnistvu, ki bo začelo brez odloga pošiljati list po želji sodruga vojaka. Komur od vojakov se zdi iz enega ali drugega razloga bolje, da mu pošilja list organizacija ali domači, tudi dobro. Vedno pa samo na zaseben naslov!

Za one vojak, ki bi ne mogli plačati naročnine je prav, da jim naročnino plačajo Mladinske sekcije. Komunistične sekcije ali podružnice. Ljudskega odra odnošna da te organizacije naročijo vojake na list. Naročnina na »Delo« je najlažji dar za proletarskega vojaka.

Najstrupenejša kača Dokumenti

V eni zadnjih števil k smo opisali način kako si meščanski časopisje predstavljajo Mladinske sekcije. Ilustrirali smo slučaj, ko so bili bedni ljudje primorani prenečevati v podzemski votlini. Primerjali smo tudi stanje prvotnega človeka s stanjem modernega človeka. Odkritju prebivalcev podzemelske votline, sta sledila dva dogodka, ki se zgovorneje govorita o grozoti ljudske bede.

Koncem prejšnjega meseca in sicer zaporedoma sta v Trstu dve vdovi iz obupa, ker ju je hotel hišni gospodar siloma spraviti iz stanovanja, izvršila samobor.

V ulici Broletto št. 2 je stanovala v največji bedi vdova Terezija Petrovič skupno s sinom in hčerjo, katera pa ni sta mogla vsled brezposelnosti prav nič pripomoči k domačemu gospodinjstvu. V sled tega bednega stanja ni mogla Pe-

trovih nikakor plačevati najemnine. Ker imamo zakone samo zato, da branijo buržoazijo, da tlačijo revne in je v teh zakonih tudi odredba, glasom katere sme hišni gospodar vrči na ulico stanovalca, ako ne more, tudi če je brez zasluzka, plačati najemnine, je revica dobila s »strani« scdnije odlede, da mora iz stanovanja. Vsed tolikšne nesreče se je polastil vsled, ki jo je silil napraviti konec življenju. Obesila se je v stanovanju, na sobna vrata.

V približno istih okoliščinah je napravila konec vdova Marija Remm, stanujoča v ul. Amerigo Vespucci št. 39. Pred par meseci ji je umrl soprog in od tedaj se je prišla v družini žalostno življenje. Ko pa list proletarcev v bedi pridejo nanj vse nesreče. Hiša v kateri je stanovala vdova, je bila prodana, novi gospodar pa ji je odpovedal stanovanje, kljub temu da je bila v redu s plačevanjem najemnine, s pretezo, da rabi on sam prostore. Tega udarca ni mogla prenesti in se je usmrtila izpivši steklenico karbolne kisline.

Taka je trevni usoda proletarcev, njihovih vdov in otrok. Ko so možje še pri zdravju in kadar ima kak vampir potrebo jih izkoristiti se morajo ubivati dan za dnem, da si prisluščijo par grošev za vzdrževanje samega sebe in družine. Ko jih je tovarna koda izmogoala, da morajo v prerani grob, mečejo gospodarji njihove družine iz stanovanj.

Nimničnem se godijo take »meščanske časopisje« govori o »špasilu«. Ali je sedaj »Edinost« prepričana, da je ogromna masa ljudi, katerim se godi tako kakor omenjenim dvem vdovam? Ali je »Edinost« premislila, da ni prav nobeno čudo, ako so ti ljudje prisiljeni prenečati kamor in kakor bilo, pa makar v podzemnih jamah?

Ta težko da bo o tem prepričana, oziroma, da bo svojim čitateljem povedala pravo resnico tega zla. Zato ne, ker je sama glasilo »zastopnikov in »voditeljev« naroda, to je trgovcev, advokatov, bankirjev, hišnih posestnikov in drugih brezvestnih spekulantov. Geslo teh pa je: »Vse za narod, za dobroino, ampak ne dolikajte se naših možen, blagajn. Bodi zvesti sinovi« majke Slave, ampak ne upirajte se nam, tudi tedaj ne, kadar vam deremo z vedno bolj visokimi najemninami kožo s telesa, kadar vaju jemamo čeno blagu, kadar ekstimno vino v naših gostilnah in kadar vas mečemo iz stanovanj. Ne godrnjajte ker sicer bi se boginja majka slava razjezila.

Meščansko časopisje ne pozna gorja. Zato pa se proletariati v svojih grenkosti vedno bolj združuje, se bori proti pljavkam in se pripravlja na podolžni boj, ko bo zakrabil v roke veliko metlo in pometel s vsemi svojimi izkoriščevalci, in tudi z monopolizatorji bivališč. Proletarska revolucija bo ona, ki bo napravila med drugim tudi red v hišah, tako da ne bodo lastniki metali iz stanovanj proletarcev, temveč bodo ti oni, kateri bodo magzate prisilili, da se v svojih obsežnih in udobnih stanovanjih skrijejo in da dajo prostora tistim ki so morali za časa meščanske diktature hkrati v podzemskih luknjah in v podstrešjih ali so bili prisiljeni klatiti se okolu brez mira in pokoja.

To seveda ne bo dicalo gospodi. Ampak pod pritiskom proletarske diktature se bodo morali udati.

— To pa ne bo »špaso«, kaj?

Gospodarski boj proletarske mladine

(Teze sprejete na II. kongresu Internacionalne komunistične mladine.)

1. — Delavska mladina je del delavskega razreda in je podvržena vsemu njegove mu trpljenju in bedi. Predpogoj vsaki izpremembi, poslabšanju ali zboljšanju njegovega položaja je gospodarski položaj celokupnega delavskega razreda. Istočasno je ona duševno in telesno še nerazvit, najslabotnejši del proletariata.

Kapitalistična produkcija, zgrajena samo na dobičku, se na to prav nič ne ozira in vprega proletarsko mladino pod isti jarem brezobzirnega izkoriščanja kakor odraslo delavstvo. Izkoriščanje delavske mladine je zato še večje, njeno trpljenje še neznošnejše.

2. — Istočasno s tem obubožanjem velikih množic mladih delavcev in delavk se spremenil tudi položaj delavske mladine v produkcijskem procesu. Z naraščajočo koncentracijo industrije nastopivša mehanizacija in delitev dela — je hitro dvignila uporabljenost nekih pomočnikov v tovarnah. Število gotovega polkica učeli se omladincev se je stalno manjšalo in v isti meri je naraščala vojska nekih mladih delavcev. Ekonomsko stališče teh nekih mladih pomočnikov se razlikuje od onega odraslih meznih delavcev samo v tem, da so slabše plačani in da se brezobzirneje izkoriščajo. Istočasno skuša kapitalizem izkoristiti manj plačane mlade delavce kot umazane tokurente odraslih delavcev. Poleg tega obstoja nadalje potreba, da se za posluževanje in vodstvo zboljšanih in kompleksnih strojev vzgoji strokovno izobražene in izvežbane delavce. To potrebo skuša kriti kapitalizem z dvigljenjem tanke plasti kvalificiranih delavcev na stroške nekih množic. Po tem stremi veleindustrializem v obliki ustanovitve posebnih oddelkov in šol za učence v veleobratih, državna pa v obliki občinskih in državnih učilnic. Tako je obsejna množica mladih delavcev na to, da ostane skozi vse svoje življenje razred nekih pomočnikov pri vsem delu.

3. — Ostanek vajencev, ki obstoja še danes, je doživel popolno spremembo. Na eni strani so v veleobratih pod imenom »vajenci« zaposleni mladi delavci samo pri delnem delu celokupne tovarniške panoge in po kratkem času svojega učnja so izkoristili po delu z odraslimi. Na drugi strani morajo rokodelski mali obrati kot zastopala produkcijske oblike pod pritiskom veleindustrialne konkurence še posebno izkoristiti vajence, kateri imajo nastavljeni čim več. Po končanju vajenstva pride ogromno število vajencev enostavno na cesto in ker s svojo izobrazbo ne najdejo nikakega dela, so prisiljeni v večini slučajev, da menjšajo svojo stroko in da postanejo navadni pomočniki. Kapitalistični način proizvajanja, ki stremi samo za profitom in dobičkom, snima množice omladincev, kakor sploh celokupni delavski razred samo za predmet izkoriščanja in je odvel produktivnemu delu mladih delavcev vso vrednost njihove strokovne izobrazbe.

4. — Imperialistična vojna je povzročila velike izpremembe v celokupnem gospodarstvu. Uporaba produkcije za vojne potrebe, militarizacija industrije je neizmerno ojačila nastavljanje nekih mladih delavcev. S tem zvezano nevarno izkoriščanje mladih delavcev, brez ozira na njihovo slabotnost, je povzročilo kljub navidezno materialnemu zboljšanju neposredno duševno in telesno oslabelost delavske mladine. Vsi poskusi kapitalističnih krogov in socialdemokratskih strank, odstraniti po vojni povzročeno krizo in gospodarsko življenje organizirati nanovo na kapitalistični podlagi so propadli. Tudi v tej krizi, katere posledice mora nositi delavno ljudstvo (naraščajoča brezposelnost, povečanje rdnega delavnika, znižanje plač, ki ne odgovarjajo splošnemu draženju) je najbolj prizadeta delavska mladina. Njene plače so je neznatno zvišale, pri nekaterih panogah pa sploh nič. Mali plači se pridružuje dolg delaven čas, fizični slahosti povzročeni po nezadostni hrani se pridružuje povečano izkoriščanje, brutalno šikaniranje po mojstru in predstojnikih. Vedno večje plasti mladege proletariata hite v propad (prostitutice, lumpenproletariat itd.).

5. — Vse te razmere (naraščajoča nemožnost izobrazbe v eni stroki in s tem naraščanje bede in obubožanja) so privedle delavsko mladino do poostregega gospodarskega boja. To se izraža v njeni številni udeležbi pri vseh gospodarskih bojih celokupnega delavskega razreda, v povišanem stopanju v strokovne organizacije kakor tudi v posameznih bojih posameznikov in skupin omladincev in vajencev za minimalne in delne potrebe. Pod vplivom tega gibanja so se pričele tudi socialdemokratske stranke in druge mladinske organizacije bolj zanimati za varstvo mladih delavcev, skušajo pa istočasno pripeljati momentano revolucionarno gibanje omladincev na pot parlamentarnih interpelacij, petelij in omejenih reform. Ali izkazala so se kot neuporabna in neprimerna vsa njihova sredstva za zboljšanje gospodarskega položaja delavske mladine. S svojimi zvezami z meščanskim državo in s kapitalizmom in z zadrževanjem omladincev od revolucionarnega gibanja so socialni demokrati dokazali, da izdajajo interese delavske mladine in da na njene stroške služijo buržoaziji.

6. — Gospodarski boj delavske mladine se more bojevati edino le s stališča jasnega spoznanja, da v kapitalistični družbi ni mogoča temeljita izprememba položaja delavske mladine, ker kapitalistična produkcija sloni na profitu in je zato buržoazija v času kapitalističnega razpada v povečani meri prisiljena, da ravna z mladinci kot z objekti izkoriščanja. Le, če se udeležuje tega boja za osvoboditev celokupnega delavskega razreda izpod kapitalističnega jarma, se more delavska mladina končno tudi samo sebe osvoboditi in doseči reorganizacijo omladinskega dela. Organizacija množice mladine (življenje vseh omladincev od 18. leta v izobraževanju) bo mogoča šele z diktaturo proletariata. Boji delavske mladine za gospodarske zahteve imajo kakor gospodarski boji delavskega razreda sploh torej samo tedaj smisel, če izvržajo iz velikega političnega revolucionarnega boja.

7. — Internacionalna komunistična mladina si kot zveza razredno-zavednih omladin-

sti mladega proletariata stavi za nalogo, da zbira delavsko mladino za ta boj, da jo v boju izuči in vodi. Organizacija komunistične mladine podpira, z vsemi sredstvi po mladini započet boje za delne gospodarske potrebe in kjer je potrebno, započnejo same ta boje. Ono zastopajo zahteve, ki slede iz življenjskih interesov proletarske mladine, brez ozira na interese kapitalističnega gospodarstva. Store vse, zbera za to zahteve in ta boj čim najširše množice omladincev zlasti pa onih, ki stoje pod vplivom socialdemokratskih organizacij.

8. — Ustanovitev posebnih organizacij za gospodarski boj delavske mladine je nepotrebna, i s stališča razvoja omladinskega gibanja, v gibanje množic in v interesu zboljšanja položaja delavske mladine. Voditeljice in nosilke revolucionarnega gospodarskega boja proletarske mladine so organizacije komunistične mladine.

Izhajajoč od enotnosti gospodarskih interesov in gospodarskega boja celokupnega delavskega razreda, vodijo organizacije komunistične mladine ta boj pot strokovnih organizacij, ki pripadajo Rdeči strokovni internacionali. Pri tem se bore proti vsakemu protipostavljanju interesov delavske mladine proti interesom odraslih delavcev. Kar se tiče reformističnih strok. org., morajo organizacije kom. mladine stremeti za tem, da jih spravijo na pot revolucionarno-gospodarskih zahtev mladine. Vsako odpoved in vsak odpor teh strok. organizacij morajo izkoristiti za to, da razkinkajo izdajstvo in protirevolucionarni značaj strokovne birokracije. Organi kom. mladine se morajo boriti za to, da se postavi v strokovnih organizacijah mladina na isto stopnjo z odraslimi delavci.

Oblika dela kom. mladine v strok. org. je zavisna od konkretnih razmer posamezne dežele.

Predpogoj vodstvu gospodarskega boja in uspostavitvi ter razširjenju zveze z množicami indiferentnih mladih delavcev so celice komunistične mladine v obratih in solah. Organizacije kom. mladine morajo ustanoviti posebna tajništva ali oddelke za gospodarski boj.

V posameznih deželah, kakor n. pr. v Nemčiji, kjer obstojajo pri strok. organ. mladinski odseki, je naloga mladih komunistov, da vstopijo v nje, se v njih organizirajo v frakcije, razvijajo v njih propagando za revolucionarni boj, te organizacije izkoristijo za preporejenje indiferentnih omladincev s komunističnim duhom in njihove člane uvede v organizacije komunistične mladine.

Komunistična omladina v strokovnih organizacijah mora svoje delo kar najtesneje spojit s komun. frakcijami odraslih, v skupnem delovanju odkrivati kontrarevolucionarni značaj strokovne birokracije in se energično postaviti v službo revolucioniranja strok. organizacij.

10. — Boriti se je treba približno za sledeče stvari:

- Določitev minimalnih plač, ki zadostujejo za življenje;
- odstranitev vsakega nočnega dela za mladino izpod 18 let;
- časurni delavnik pri plači za popoln delavnik;
- štiritedenski plačani dopust v vsakem letu;
- odprava individualnih pogodb z vajenci;
- uvredba kolektivne pogodbe;
- naprava nadaljnjega izobraževanja v delovnem času;
- popolen odpotiček ob sobotnem popoldnevu in na nedeljo;
- brezplačna pouk v vseh strokovnih in nadaljevalnih solah;
- brezplačna nabava učnega materiala;
- volitev svetovet učencev in sodločevanje pri solskem življenju (učni načrt, uprava itd.);
- enako postopanje z mladimi brezposelnimi kakor z odraslimi pri podpori.

Organizacije kom. mladine bodo storile vse, da poglobi in poostre v toku bojev pridobljeno spoznanje omladincev, da je neobhodno potrebno razširiti delne boje v skupno politično-revolucionarno borbo za uresničenje glavnih zahtev.

Sprejete knjige

Slovensko-angliška slovnica. Izdala in založila »Književna matica« S. N. P. J. Chicago, Illinois, 1922 (skupa z »Jimine Illegins«).

Ofanizacija kapitala i radnički pokret. Biblioteka Medusaveznog sindikalnog odbora. Svevka 1. (Beograd) 1922.

Obračun in poročilo za poslovno leto 1920. Okrajna bolniška blagajna v Gorici.

Proletarska mladina

To je glasilo delavske in kmetijske mladine Slovenije, katerega izdaja o srednji odbor Splošnega mladinskega izobraževalnega društva »Iskra«. Izhaja štirnajstrednno. Prva številka je izšla 1. t. m. s sledečo vsebino: Proletarski mladini Slovenije! — Proletarskim staršem! — Pravila splošnega mladinskega izobraževalnega društva »Iskra«. — Ciril: Gospodarski položaj delavske mladine Slovenije. — Marx in Engels: Socialni principi krcšcanstva. — H. T.: Prizeiti! — Vzgoja k socializmu. (P. O. Ruhejler). — A. Kirpiknikov: Kaj naj se učin? — J. J. Naša svoboda. — H. Z. M.: Kaj pripoveduje premog. — Proletarska družina. (Družina, Ode, Mat.). — Razno. (Število organizirane proletarske mladine).

Priporočamo vsem sodrugom in našim organizacijam (podružnicam ljudskega odra, sekcijam mladim in odraslim sodrugom), da se naročijo na ta časopis pričenši takoj s 1. številko. Naročnina znaša za Italijo L. 1.50 mesečno. Naslov upravnistva: Osrednji odbor S. M. I. D. »Iskra« Ljubljana, Turjaški trg 2, II. Jugoavli.

Otroci v Sovjetski Rusiji

V Sovjetski Rusiji so najlepše palače, najslabše vile, kjer so polegali aristokratje in burži, ki niso nikdar poznali drugega dela kakor onega drugih, spremenjeni v zavetišča za stare delavce ali v otroške dome. Nova aristokracija, edina ki je vredna spoštovanja; ona, ki bo čaščena povsod tam, kjer bo zmagal proletariati, bo sestavljena samo iz otrok in invalidov: od bodočih delavcev in od onih, ki so iztrgali svoje sile v svetih in plemenitih činih dela in boja. Lakota in beda ne ovirata Rusije skrbeti za bodočnost.

Delavska šola

Poglavje iz socializma

(Ta sestavek je ekscerpt predavanja, ki ga je imel pokojni s. dr. Anton Dermota v ljubljanskem Mesnem domu dne 7. januarja 1906 v društvu „Akademija“). Dr. Dermota je naš prvi in največji socialistični teoretik. V razpravi o socializmu, ki so pri nas znanstveno proučevali socializem in pisali o njem, je bil pok. Dermota tisti, ki se je najmanj oddaljal marizmu.

Lanceley pripoveduje v svoji knjigi o socializmu sedanega časa: Leta 1848. v juniju je prišel Proudhon k predsedniku sodišča. Na vprašanje, kaj da prihaja, odgovori, da prihaja gledat veličastno grozo kanonade. »Pa saj ste vendar socialisti!« pravi predsednik. — Gotovo, gospod predsednik! — »Kaj pa je socializem?« — Vsak poizkus, izboljšati družbo, odvrne Proudhon. — Predsednik odvrne: »Potem smo pa vsi socialisti.« — Čisto moje mnenje, sklene Proudhon pogovor.

Takih »socialistov« imamo še dandanes mnogo. Tudi na Slovenskem! Ali pa res smemo imenovati vsakogar za socialista, če je vnet, za reformo človeške družbe? Ali nimajo tega reformacijskega namena v svojih programih pravzaprav vse stranke, katere učinkujejo v javnosti? Gotovo, da ga imajo. Zategadelj bi izginilo sleherni razlikovanje strank v javnem življenju — in vse bi bile socialistične, ako bi bil res vsak socialist, kdor hoče, da se družba izboljša.

Moramo tedaj najti drug kriterij, drugo stališče, da določimo, kaj nam je socializem, kaj je socialist? Izreklo se je nebroj definicij. Vsakdo, ki se bavi s t. zv. socialnimi problemi, ki je se pečal z narodnim gospodarstvom, ki se moral ujasniti, kaj mu pomenjajo pojma socializem, socialist? Toda prav do zadnjih desetletij niso mogli določiti v ta pojem duha enote: vsak si ga je tolmačil po svoje! V novejših časih se je v tem oziru lela uveljavljati vsaj načelna enotnost, če že ne absolutna.

Kako različni so pa nazori o socializmu in o socialistih, posnamemo lahko iz naslednjih definicij.

Laveleye v imenovanji knjigi pravi, da je socializem »vsak nauk, katerega zahteva večjo enakost v socialnih razmerah in kateri bi to izpremembo rad uresničil potom zakonodavstva ali z državno pomočjo. Socializem da hoče izenačiti in nivelirati«.

Dr. Iv. Rv. Kerk se sklicuje na Lacordaireja, ki pravi: »Kriščanski socializem spoštuje vero, družino in zasebno last in teži za tem, da z združevanjem, ki se naj raztegne kolikor je sploh možno, izboljša telesno in dušno stanje večine ljudi«.

H. v. Scheel pravi, da je socializem gospodarska filozofija zatiranih slojev. W. Sombrat pravi: Socializem je znanstveni izraz (der geistige Niederschlag) modernega socialnega gibanja.

Jezuit V. Cathrein trdi, da je socializem narodnogospodarski sistem, čigar glavno jedro je, da se podružbijo (podružarje) proizvajalna sredstva in javno ravnarje produkcija ter javno uredi razdelitev dober.

Dr. K. Gruenberg pravi, kakor Schaeffle, da so socializem vse one teorije, katerih smoter je, da preustroje sedaj veljavni pravni, gospodarski in družinski red na socialistični podlagi, t. j. tako, da se zasebna (privatna) last, kot temelj sedanjega družabnega reda, odstrani in vpeše skupna (kolektivna) lastnina, ki naj bo temelj novemu družabnemu redu.

In nazor prof. T. G. Masaryka dopolnjuje naš omejeno definicijo, rekoč, da so odlični socialisti sami s teoretskega stališča proglasili socializem kot čisto novo in popoln nazor, s praktičnega stališča pa za stremenje po novem družabnem redu. Narodnogospodarski nazori in ustroji da so jako važni, toda socializma da ne izprijavajo; problemi socializma da so v prvi vrsti filozofsko vprašanje.

Razlika nazorov se že iz teh definicij razvidi; zato ne navajam drugih. Poslednji definiciji pa tudi popolnoma zadošča, ker dovolj pojasnjuje bistvo in jedro socializma.

Jedro socializma je torej: sedanji kapitalistični način proizvajanja naj se nadomesti s socialističnim; proizvajalna sredstva, ki so sedaj last posameznikov, naj postanejo last družbe, skupnosti, in družba naj se polasti tudi distribucije (razdelitve) proizvodnih dober.

Socialist pa je, kdor si na podlagi ali v smislu teh teorij osvoji svoj svetovni nazor, svojo življenjsko filozofijo.

Ti nauki niso niti stari. Torej ni čudno, če je do novejših časov vladala neenotnost celo v načelih.

Moti se, kdor misli, da sta stari in srednji vek poznala že socializem. Naj so Platonove teorije o ureditvi države še tako duhovite in globoke — socialistične niso. In naj so upori zbujejo še tako preselali ustrojstvo rimske države socialistični niso bili.

Če obhujujemo srednjeveške utopiste — Tomaž Mor, Campanella i. dr. — ki hočejo družbi zasnovati nove temelje, le ne moremo reči, da so njihovi nauki socialistični.

Moti bi se pa tudi, kdor bi menil, da razne revolucije, razni ustanki zatiranih slojev dokazujejo, da je bil socializem v dotičnih dobah že razvil svoj prapor! Da ne govorim o kmečkih uporih srednjega veka: — niti velika francoska revolucija ni imela socialističnega značaja, in ravno tako pogrešamo bistvenih znakov socializma pri poznejših revolucijah iz l. 1830. in 1848. In takozvano karlistično gibanje na Anglijskem v prvi polovici devetnajstega stoletja, uprizarjeno od krščanskih socialistov, ni bilo socialistično, ker ni imelo socialističnega cilja.

In končno ne moremo pravim socializem prštevali niti neposredni predniki velikega teoretika Karla Marxa — niti Angleža Owena, niti Francozov St. Simona in Fourrierja in Cabeta, niti Nemca Weitlinga. Vsi ti so bili pravzaprav utopisti. Vsi so bili prepričani, da se človeška družba na današnji temelji da okreniti, preobraziti in izboljšati. Ti mislijo so bili uverjeni, da človeško družbo reformirajo, če izprememo človeško vzgojo. Če bi pa bili socialisti, bi bili pri vsem zahtevali, da se izprememo gospodarski temelji današnjega družabnega ustrojstva v socialističnem smislu, in potem bi se nadejali od te izpremembe, da se pridruži tudi človek. Ti mislijo so mislili, da samo človek stvarja razmere okoli sebe — mislije. Če bi bili socialisti, bi bili morali reči, da je vpliv vnanjih, zlasti gospodarskih razmer na človeka večji, nego nasprotno.

Toda če jim odrekam naslov socialistov, nikakor nečem tajiti, da so njihovi nauki mogoče vplivali na poznejši razvitok socializma. In če trdim, da francoska revolucija ni bila socialistična, mo-

ra revoliucija ni bila socialistična, mo- nam takoj dostaviti in povdarjati, da je prva ta revolucija ustvarila pravnomo- zko in ekonomsko predpogoje moder- nemu socializmu!

Da ni bilo utopistov, da ni bilo re- volucij in prevarov — nikdar bi se ne- bile gospodarske in socialne razmere to- liko izboljšale, da bi bil mogoč nastop znan- stvenega socializma; nikdar bi ne mogel nastopiti že imenovani največji socialistični teoretik Karl Marx! In socializem sam in socialno gibanje bi bila dandanes se v povojih.

Velika francoska revolucija nam je u- gotovila pred vsem formalno enakost pred zakonom; dala nam je svobodo se- liti iz kraja v kraj in nam zagotovila svobodo potovanja.

S tem so bili temeljni položaji, da se je mogla razviti na njih neomejeno svoboda na gospodarsko konkurenco.

V gospodarskem življenju, zasnovanem na podlagi svobodnega tekovanja, je zmagovali oni, ki je bil gospodarski močnejši; bore malo je pomagalo v tem boju — in boji je bilo to življenje! — če si skliceval na svojo formalno pravno ena- kost z onim, ki je bil gospodarski kre- kejši!

Vsled tega je bilo pa le naravno, da se je porodila tudi želja: če smo si pred za- konom enaki, bodimo si še v gnetenju

enaki! — pa ni bila edini »initel« v kapitalistnem proizvajanju dober. Za proizvajanje je bi- lo treba tudi sloja, ki je razpolagal v »k- zistentnem boju z gojimi rokami — pro- letariati. Treba je bilo dalje, da se ta dva sloja — buržoazija in proletariati — snideja in sklenejo formalno svobodno pogodbo, da se omogoči produkcija po ka- pitalističnem gospodarskem načinu.

Odprava prostitucije je brezdvoma ena izmed najvažnejših nalog za Sovjetsko Rusijo in za mladino sploh. Prostitucija je grozen tvor kapitalistične družbe, in nikdo ni bolj zainteresiran pri tem, da se konča to prokletstvo, nego ravno proletarska mladina.

Nekateri mladi sodrugi so napačnega mnenja, če mislijo, da prostitucija leži samo na zenu in dekletih, a to ni povsem pravo in res.

Res je sicer, da je ženski spol največja žrtev prostitucije, a prostitucija je vir trpljenja tudi za moške same.

Obstoj in širjenje veneričnih bolezni — s svojimi uničujočim vplivom na dušo in telo — je ozko in nerazrešno vezano s prostitucijo.

Ta boleznijo uničujejo ravnotako žene, kakor tudi moške. Nič ni groznejše, nego mladi človek, ki je bil takorekto še do včeraj fizično zdrav, poln moči in mladinskih idej, ki pa je danes — vsled obolenja s prostitutko — fizično razde- jan in oropan vseh svojih idealov.

Prostitucija ni velika nevarnost samo za telo; njen strup je še večji in nevar- nejši za dušo onih, ki so tozadevno že padli. Kaj je na svetu bolj poniževalno od trgovine z ljubeznijo? Ta trgovina deluje strašno ravnotako na osebo, ki se pro- daje kakor tudi na osebo, ki jo kupuje. Kako umesten je čut onih delavk, ki so v neki demonstraciji v Moskvi dvigale za stave z napisi: »Zene, svobodne in enake žene — drsajunkje sojez: republike ne smejo biti več predmet nakupa in pro- daj«.

— Istotako geslo morajo istakniti tudi mladi proletarci, ki morajo iti za tem, da ta grozna pega starega kapitalističnega sveta brezvestno izgine iz So- jetske Rusije.

Mnogi proletarski mladeniči bi lahko stali na nas to vprašanje: Kako naj se borimo proti prostituciji, kako naj jo uničimo?

Da odgovorimo na to vprašanje je pred vsem potrebno, da poznamo vzroke pro- stitucije.

Kapitalistična družba trpi prostitucijo. S svojo krščansko moralno tolmajo, da so vedno tu mladi ljudje s prirojenimi zlo- činskimi težnjami ter da je odveč izgub- ljati sile v poskušnji braniti gotovim že- nam, naj ne živijo v zakonu, ki jih usm- ruje za vse čase. »Ni ga leka temu zlu« — so rekli farizeji iz šole italijanskega učenjaka Lombrosa, — prostitucija ob- stoji že od nekdaj, in bo obstajala tudi vedno.

Buržoazno tolmachenje prostitucije na- sprotuje vsem izkustvom zgodovine in živ- ljenja. Buržoazno tolmachenje nam na- stavlja mnogo vprašanj in med temi tudi sledeče: Kako to, da se tako veliko število teh pokvarjenih in zločinskih »po- ednikov« javlja ravno v času, ko se zemlja nahaja v krkih vojne, brezposelnosti, be- de in gladi? Kako to, da so za časa carskega režima agenti belega suženjstva zasledili največje število »razuzdanih stvorov« ravno v onih pokrajinah Rusije, kjer je bila žetev najslabša in napram tej glad največji? Kako to, da število pro- stitutk raste vspejorci z naraščanjem brezposelnosti? In končno: kako to, da se med prostitutkami nahajajo po večini u- božne, zavržene žene, ki so oropane vsake zaštite, a povsem redko dobimo hčere premožnejših roditeljev.

Kateri je največji vzrok prostitucije? So li morda one stotine tisocev mladih žensk v prestolnicah Evrope — v Berlinu, na Dunaju in v Parizu — tako nizke in omejene, da so radi tega zaslužile obso- dovanje in potonikoma željam moškega spola? Ako je to tako, tedaj bi morali najti med prostitutkami razmerno število žensk vseh družabnih razredov. Ali ni tako? Statistika pokazuje, da je najmanj 80 od večnoma hčera siromašnih roditeljev, večnoma hčera delavcev, ki so bile nekoč same delavke ali pa jako slabo plačane nastavljenke. Vzrok prostitucije ne leži to- rej v posebni naravi spolnih težnjah go- tovih mladih žensk — treba je pri tem pomniti, da pomeni prostitucija vendar prodajo telesa — nego le v krivih, okrutnih in težkih družabnih razmerah. V največ slučajih prostitutke prodajajo svoje telo — prav kakor i delavec svoje sile — da bi prišle do sredstev za obstanek. Trgovina belih suženjev in prostitucija sta vrlo ozko vezani na uspešno izkoriščanje delavske moči, z drugim besedami, na kapitalizem.

Drugi vzrok prostitucije ima istotako za podlago nepravilnost kapitalistične družbe v zvezi s pomanjkanjem zanimanja glede na morfolni in umski razvoj mladih delavcev. Trej vzrok tudi ne sme biti pozabljen. To je pokvarjena in jezuit- ska buržoazna moralna, ki smatra, da je gotov način obnove izraz junastva moza, a nizkosti lene.

Čim bodo znani vsi ti vzroki, tem spo- sobnejša bo komunistična mladina, da iz- vede borbo proti prostituciji.

Gospodarski vzroki so povečini uniči- ni v Sovjetski Rusiji, ker se imamo za- hvaliti izpremembi dela in uvedbi ko- munističnega (skupnostnega) načina da- la — namesto kapitalističnega. Ti vzroki bodo izginili popolnoma, čim prej se ok- računa z vojno in čim prej se uredi no- tranji spor. Rusija bo zmogla, ustvariti tako veliko bogastvo, ona bo proizvajala tako obilno količino raznovrstnega blaga, da bo zmogla zadovoljiti potrebam vseh svojih državljanov.

Odstranitev ostalih vzrokov prostitu- cije ima biti dolžnost komunistične mladine. Mlada komunistična organizacija mora vse napeti, da zbudi potom svoje delavne agitacije, zanimanje vobče pri vsej proletarski mladini, a naposled za- nimanje za politična vprašanja; ona se mora prijeti resnega dela v prilog odgo- je proletarskih duš. Z isto se mora mladina vreti v borbo proti binavski buržo- zni morali. Proletarska mladina mora u- stvariti dober, katere bo stavila enake za- hteve ženam in moškim ter dala enake pravice tudi ženam, pravice, katere iščejo danes moški samo zase.

Borba proti prostituciji je ena izmed največjih nalog organizacije komunistič- ne mladine. Borba proti prostituciji ob- sega popolno uničenje vseh ostankov bi- se kapitalistične dobe. Borba proti prosti- tuciji je borba proti vsebi vrste neenako- sti in dosledno tudi borba proti neenako- sti med spoloma. Čim bodo ustvarjeni zdravi odnosi prijateljstva med mladi- mi ljudmi in mladimi ženami, bo vzrast- lo med njimi vzajemno zaupanje in spo- stovanje, a to bo silno koristilo tudi nji- hovi vzajemni revolucionarni delavnosti. In tedaj bo grozna kuga prostitucije izgi- nila se hitreje v Sovjetski Rusiji.

Najsigurnejše sredstvo, da se človeška družba osvobodí prostitucije — te žalos- ne pošasti proklete prošlosti, pa je edino popolna zmaga komunizma.

ALEXANDRA KOLONTAI.

KULTURA

Jimmie Higgins

Končno smo dobili tudi Slovenci pre- veda romana, ki ga je napisal naš sodržavni, ameriški pisatelj in ki je poleg Barbusse-ovega »Gigant« naj- raztežejše in najmočnejše delo zadnjega časa, ki je namenjeno predvsem proletariatu, vzeto iz njegovega življenja in op- lečeno z njegovo idejo. A pripomniti tra- ja takoj, da prevod ni izšel v Ljubljani, ali kje drugje v Jugoslaviji, kar bi tudi cenzura težko dopustila in se na drugi strani bi naša najboljši prevajateljica, večnoma s prevajanjem šundromanov »Kraljevi vitez«, »Otroci papeža« itd., ampak izšel je v založbi »Slov. nar. podj. jed.« v Chicagu v Ameriki in se vsled visoke ameriške valute ne bo mogel tako razširiti med našim delavstvom, kar- kor sicer (cena 1 dolar). Pač pa bi pripo- ročali »Ljudskemu odru«, da takoj na- kupi pri izdavitelju in jih razpošlje svojim knjižnicam po deželi.

Slov romana je vzeta iz življenja ame- riških delavcev in njegovih organizacij za časa vojne. V ospredje postavi avtor malega kapitalističnega strojnika Jimmie Higginsa, čenega onih neznanh ju- nakov, ki ustvarjajo gibanje, katero bo spreminilo svet. Higgins ni nikak siro- kousten agitator, niti kak delavski vodil- ni, ki vodi svoje sodelavce čez drn in strn; dober in reden član socialistične organi- zacije je in redno pomaga prirejati dvo- rano pred shodi, razdeljevati brošure, Higgins je tip, tip zavednega delavca, tip novega človeka, ki je vstal obnem s socializmom in ki se v boju razvijal in raste ter se danes razvil v borca, ki je pripravljen žrtvovati tudi življenje za svoj razred in njega osvoboditev. A izpo- stavljen je različnim vplivom od vseh strani, različin dasevnostim, postavljen je pred različna razpota in vprašanja, ki si jih mora razrešiti. Posebno za svetovne vojne se mešajo pojmi, se ustvarjajo razli- čne mentalitete, tem sledeč se tvorijo razne skupine stopenj, na eni strani ali na drugi strani, v socialističnih organi- zacijah se mešajo v mesece diskutira o različnih zgodovinskih s submarknami in vsi Higgins, preprosti in navadni v svo- ji duši, nezloboznani delavci, a dohodit- ni, si hočejo odgovoriti na vsa ta pereča vprašanja in — seveda — zaidejo, »kak- rat v službo antantnega imperijalizma, drugič pa v službo kajzerjevih zarotni- kov, kolebaj« med militarizmom, revolu- cionarno zavednostjo in pacifizmom, kajti človeško mišljenje je produkt mil- leta, v katerem živi, je produkt mišlje- nja človeka družabnega okrožja, v katerem se giba. Ti psihološki momenti so vsi zelo dobro in naravno naslikani. Niti en prehod, niti ena hiansa prehoda ni ne- naravna ali odveč in v tem je Sinclair mojster. Poleg tega je slog romana vse- škock zanimiv in živahen, prepojen s krva- vo ironijo in z govim sarkazmom, kakor slog Dickensa in ponekad Canakara. Ro- man je skozokoz realističen in kot tak nato kaže vse v barvah, ki se resniče in ni manj — učinkovite. Pa tudi soci- alna dela ne morejo biti drugačna kot realistična. Vse od najmanjšega detaja, pa do celoga romana in do njegove duše — ideje, ki ga oživlja, je živo občutno in globoko doživelo, kar čuti čitatelj sploh ob prebiranju knjige. Vsa groza, beda, vse trpljenje, ki smo ga prestali med voj- no se nam tu zopet odpira v vsej grozi in na drugi strani: pa novostajajoče življenje — Jimmie Higgins.

Iz prvotnega kraja, kjer se godi ro- man Leerville popelje avtor Higginsa, po- tem ko je ta preživel vse boje, bil zaprt za stavke v municijski tovarni, radi če- sar je izgubil delo, potem ko je našel službo pri nekem farmerju (kmetu) in tu izgubil po eksploziji ženo in otroke — kot potepuha med »strigalci«; to so čani revolucionarne organizacije I. W. W., ki pa živijo popolnoma svoje življenje po go- zdih, ne menec se za kapitalistične zaka- ne, prepisne in etikete, vse le se zabota- jo na vseli meščanskih ustanovah in vuo- dajo jih ter nahajajo se vsled tega v vednem boju s policijo. Ko celo družstvo najamejo in spravijo pod orožje, postane Higgins zopet potepuh, a si dobi kmalu delo in se ustali. Pride zopet pod čim- zue

oziru. Vsek imej za dva kopalca prostora pri pogurjeni mizi.

Beati possidentes — tisti, ki so bili ma- terialno podpiri — pa se niso marali umi- kati; nasprotno, — odrivali so novodosto- pe in izkušali sebi zavarovati čim več prostora. Beati possidentes so bili tisti, ki so si pridobili gospodarsko moč, ker so bili lastniki proizvajalnih sredstev. Beati possidentes so zavoljo tega vladali v gospodarskem življenju; oni so odloča- vali o življenju in smrti tistega, ki je imel zgolj svoje roke, da se je z njimi boril za obstanek. In te srečne posestnike je presijala ena sama želja: da čimbolj izpolnijo proizvajalna sredstva, t. j. gospodarsko tehniko, in s tem pomnožijo svoj dohodek. Kolikor mogoče nizki stroški za produkcijo in kolikor mogoče visoki dohodki! To je bil prvi in največji prin- cip, ki se je po njem ravnala — buržo- azija. In gospodarski sistem, v katerem se ta želja izpolnjuje vedno bolj in bolj, je kapitalistični gospodarski sistem.

Buržoazija — večnoma podjetniki — pa ni bila edini »initel« v kapitalistnem proizvajanju dober. Za proizvajanje je bi- lo treba tudi sloja, ki je razpolagal v »k- zistentnem boju z gojimi rokami — pro- letariati. Treba je bilo dalje, da se ta dva sloja — buržoazija in proletariati — snideja in sklenejo formalno svobodno pogodbo, da se omogoči produkcija po ka- pitalističnem gospodarskem načinu.

Odstranitev ostalih vzrokov prostitu- cije ima biti dolžnost komunistične mladine. Mlada komunistična organizacija mora vse napeti, da zbudi potom svoje delavne agitacije, zanimanje vobče pri vsej proletarski mladini, a naposled za- nimanje za politična vprašanja; ona se mora prijeti resnega dela v prilog odgo- je proletarskih duš. Z isto se mora mladina vreti v borbo proti binavski buržo- zni morali. Proletarska mladina mora u- stvariti dober, katere bo stavila enake za- hteve ženam in moškim ter dala enake pravice tudi ženam, pravice, katere iščejo danes moški samo zase.

Borba proti prostituciji je ena izmed največjih nalog organizacije komunistič- ne mladine. Borba proti prostituciji ob- sega popolno uničenje vseh ostankov bi- se kapitalistične dobe. Borba proti prosti- tuciji je borba proti vsebi vrste neenako- sti in dosledno tudi borba proti neenako- sti med spoloma. Čim bodo ustvarjeni zdravi odnosi prijateljstva med mladi- mi ljudmi in mladimi ženami, bo vzrast- lo med njimi vzajemno zaupanje in spo- stovanje, a to bo silno koristilo tudi nji- hovi vzajemni revolucionarni delavnosti. In tedaj bo grozna kuga prostitucije izgi- nila se hitreje v Sovjetski Rusiji.

Najsigurnejše sredstvo, da se človeška družba osvobodí prostitucije — te žalos- ne pošasti proklete prošlosti, pa je edino popolna zmaga komunizma.

ALEXANDRA KOLONTAI.

KULTURA

Jimmie Higgins

Končno smo dobili tudi Slovenci pre- veda romana, ki ga je napisal naš sodržavni, ameriški pisatelj in ki je poleg Barbusse-ovega »Gigant« naj- raztežejše in najmočnejše delo zadnjega časa, ki je namenjeno predvsem proletariatu, vzeto iz njegovega življenja in op- lečeno z njegovo idejo. A pripomniti tra- ja takoj, da prevod ni izšel v Ljubljani, ali kje drugje v Jugoslaviji, kar bi tudi cenzura težko dopustila in se na drugi strani bi naša najboljši prevajateljica, večnoma s prevajanjem šundromanov »Kraljevi vitez«, »Otroci papeža« itd., ampak izšel je v založbi »Slov. nar. podj. jed.« v Chicagu v Ameriki in se vsled visoke ameriške valute ne bo mogel tako razširiti med našim delavstvom, kar- kor sicer (cena 1 dolar). Pač pa bi pripo- ročali »Ljudskemu odru«, da takoj na- kupi pri izdavitelju in jih razpošlje svojim knjižnicam po deželi.

Slov romana je vzeta iz življenja ame- riških delavcev in njegovih organizacij za časa vojne. V ospredje postavi avtor malega kapitalističnega strojnika Jimmie Higginsa, čenega onih neznanh ju- nakov, ki ustvarjajo gibanje, katero bo spreminilo svet. Higgins ni nikak siro- kousten agitator, niti kak delavski vodil- ni, ki vodi svoje sodelavce čez drn in strn; dober in reden član socialistične organi- zacije je in redno pomaga prirejati dvo- rano pred shodi, razdeljevati brošure, Higgins je tip, tip zavednega delavca, tip novega človeka, ki je vstal obnem s socializmom in ki se v boju razvijal in raste ter se danes razvil v borca, ki je pripravljen žrtvovati tudi življenje za svoj razred in njega osvoboditev. A izpo- stavljen je različnim vplivom od vseh strani, različin dasevnostim, postavljen je pred različna razpota in vprašanja, ki si jih mora razrešiti. Posebno za svetovne vojne se mešajo pojmi, se ustvarjajo razli- čne mentalitete, tem sledeč se tvorijo razne skupine stopenj, na eni strani ali na drugi strani, v socialističnih organi- zacijah se mešajo v mesece diskutira o različnih zgodovinskih s submarknami in vsi Higgins, preprosti in navadni v svo- ji duši, nezloboznani delavci, a dohodit- ni, si hočejo odgovoriti na vsa ta pereča vprašanja in — seveda — zaidejo, »kak- rat v službo antantnega imperijalizma, drugič pa v službo kajzerjevih zarotni- kov, kolebaj« med militarizmom, revolu- cionarno zavednostjo in pacifizmom, kajti človeško mišljenje je produkt mil- leta, v katerem živi, je produkt mišlje- nja človeka družabnega okrožja, v katerem se giba. Ti psihološki momenti so vsi zelo dobro in naravno naslikani. Niti en prehod, niti ena hiansa prehoda ni ne- naravna ali odveč in v tem je Sinclair mojster. Poleg tega je slog romana vse- škock zanimiv in živahen, prepojen s krva- vo ironijo in z govim sarkazmom, kakor slog Dickensa in ponekad Canakara. Ro- man je skozokoz realističen in kot tak nato kaže vse v barvah, ki se resniče in ni manj — učinkovite. Pa tudi soci- alna dela ne morejo biti drugačna kot realistična. Vse od najmanjšega detaja, pa do celoga romana in do njegove duše — ideje, ki ga oživlja, je živo občutno in globoko doživelo, kar čuti čitatelj sploh ob prebiranju knjige. Vsa groza, beda, vse trpljenje, ki smo ga prestali med voj- no se nam tu zopet odpira v vsej grozi in na drugi strani: pa novostajajoče življenje — Jimmie Higgins.

Iz prvotnega kraja, kjer se godi ro- man Leerville popelje avtor Higginsa, po- tem ko je ta preživel vse boje, bil zaprt za stavke v municijski tovarni, radi če- sar je izgubil delo, potem ko je našel službo pri nekem farmerju (kmetu) in tu izgubil po eksploziji ženo in otroke — kot potepuha med »strigalci«; to so čani revolucionarne organizacije I. W. W., ki pa živijo popolnoma svoje življenje po go- zdih, ne menec se za kapitalistične zaka- ne, prepisne in etikete, vse le se zabota- jo na vseli meščanskih ustanovah in vuo- dajo jih ter nahajajo se vsled tega v vednem boju s policijo. Ko celo družstvo najamejo in spravijo pod orožje, postane Higgins zopet potepuh, a si dobi kmalu delo in se ustali. Pride zopet pod čim- zue

uplive in pred razna vprašanja, ki mu izbrisejo dotedanjo revolucionarnost. Vpi- se celo v vojsko, »da bo pomagal uni- čiti kajzerja« in »uveljaviti demokracijo«. Povsod se priznava za socialisti, ko je v bolnišnici vsled poškodb, ki jih je dobil pri petopetih ladjah, celo angleskem kralju navdušeno razlaga, da bodo morali de- lovati dobiti proizvajanje v svoje roke itd. Poslej ga v Francijo, kjer popravja motorna kolosa, gre na fronto, se navdu- šeno bje, kakar postane surženj, je ra- njen. Končno ga postojajo v Arhangelsk »varovat municijo pred kajzerjevimi vo- jaki«, v resnici pa — pred boljševiki. Tu se pa Higgins zave. Naenkrat mu postane jasno, da se ni bojeval ne za demokra- cijo, ne za svobodo in da je bil varan. — Kmalu tlobi ruskega sodruza, boljševika, ki mu da nekaj letakov za armado, kar pa postane zanj usodno. Arretirajo ga in mučijo z najrazličnejšimi sredstvi (en- ko ne izpove, kdo mu je dal letake, za- odstavek tega romana, ravno iz tega po- glavlja, smo pred časom prinesli v našem podlistku) — dokler ne zbližni.

To bi bili na kratko najvidnejši dogo- di romana, ki pa niti od daleč ne podajo vsega onega, kar je v delu. Da konam! — Siromašni, blazni Jimmie Higgins ne bo nikdar več delal pregajive svoj domo- vi — ampak njegovi prijatelji in sodru- gi, kajrini, je znano vse do pike, kar je trpel Jimmie, se žive. V industrijski vo- jni, ki prejšji veliki demokraciji na zapadu vstahjeo nekega den možje in žene s stranim, plamenim gnevom v njihovih srcih. Takrat bo velika demokracija smela in se vpraševala, zakaj in odkod ta gnev? Demokracija bo silila iz rebel- nih ust besede svojega največjega demo- krata, slovesno izgovorne med klaujem in destrukcijo v civilni vojni:

»Ako je zapisano, da se mora nadalje- vati boj, dokler ne utone vse bogastvo, ki ga je nakopičil suženj v dvestoletde- setih letih svojega multokrupnega dela in dokler ni sleherni kaplja krvi, ki se je precedila izpod beča, poplašena s drugo kapljo, ki poteče pod mečem kakor je bilo rečeno pred tritisoč leti, tedaj naj se bo nadaljuje!«

Naj se nadaljuje!

V.

GEORGES SOREL. Ta idejni prvenek tkz. »evolucionarnega« sindikalizma ali po njem imenovanega »soročalske- ga sindikalizma« je umrl 30. septembra v starosti 73 l. Sorel je bil velik učenjak in mislec. Imel je znaten vpliv na me- narodno delavsko gibanje. Ta njegov vpliv na delavsko gibanje je tako mo- gosten, da je teško opredeliti mesto, ki ga zavzema on v zgodovini delavskega gibanja. Z gotovostjo se pa lahko trdi da so Sorelove ideje našle pač pot med kroge intelektualcev, da pa niso dosedaj prodrle med delavske množice in so bi- le tako realizirane le v omejeni meri. Sorel je našel največ odmeva v roman- skih deželah, v Italiji več kot v Franciji kjer je njegov rojstni kraj in kjer je de- loval.

Georges Sorel se je poglubil v študij socioloških problemov šele po 50. letu, po smrti svoje žene, s katero ga je vezalo ozko duševno sorodstvo in kateri je hotel v svojih delih postaviti primeren spome- nik, kakor sam piše. Prej je izvrševal svoj poklic inženirja. — Zdel je delati pri uredništvih dveh socialnih revij. Po- zornost je zbudil s prvim svojim večjim delom, s predgovorom k knjigi Antonia Labriola »Osnutek materialističnega pojmovanja zgodovine«. Sorel je bil kritič- na narav in ga je tako njegov študij marxizma dovedel do kritiziranja tega nauka. Njegova dela so kritične studije marxizma. Tako »Hassan marxizma« razlaga njegovo delo, da se niso imenovati sv. pismo revolucionarnega sindikalizma, so »Premišljevanja o nasli- ju« izšla 1908 l.

Osnova ideja Sorela je naziranje, da je sindikat (strokovna organizacija) in sindikalna borba, ki najde v splošni stavki svoj višek, samo sebi zadostujoče sredstvo za osvobodjenje proletariata in da je revolucionarni sindikat sam na sebi osnovna tvorba bodoče sindikal- ne države. Ko so se v ruski revoluciji pojavili sovjeti je Sorel mislil, da se je njegova ideja že uresničila. Ravno so- jetska oblika proletarske države, ki se nikakor ne more primerjati po Sorelu zamisljeni državi in razvoj ruske re- volucije kakor proletarskega gibanja po drugih delih sveta, govori pa proti teo- riji Sorela, da se more proletariati osvob- oditi izključno le z borbo potam sindi- kata. V zadnjih letih svojega življenja je Sorel to sprevedeval in da bi ga ne u- grabila smrt bi morda spremenil svoje odklonilo stališče proti marxizmu